

K Ä S K K I R I

Tallinn

[Registreerimise kuupäev] nr

[Registreerimisnumber]

OTSUS vee erikasutusloa andmise kohta

Otsus vee erikasutusloa andmise kohta tehakse veeseaduse § 8 lg 2 punktide 6 ja 7 alusel.

Menetluse algus

Elering AS (registrikood 11022625) esitas 23.08.2017 kirjaga nr 9-10/2017/759 taotluse vee erikasutusloa saamiseks. Taotlus saabus ja registreeriti Keskkonnaministeeriumis 28.08.2017, nr 17-7/17/5930. Taotluse kohaselt soovitakse paigaldada Eesti ja Soome vahele merealune gaasi ülekandetorustik (Balticconnector). Avamere toru kogupikkus on umbes 77 km. Soomes jõuab toru maismaale Fjusö poolsaarel, ca 2 km Inkoo sadamast ida pool. Eestis on toru maabumiskoht Pakri poolsaarel Pakrineemel. Toru pikkus Eesti vetes on 32,7 km ning koormatava ala laius merepõhjas on 1 m. Koormatava ala orienteeruv pindala Eesti vetes on 32 700 m².

Veeseaduse § 8 lõike 2 punktide 6 ja 7 kohaselt on vee erikasutusluba vajalik, kui toimub veekogu süvendamine, veekogu põhja pinnase paigaldamine või kui uputatakse tahkeid aineid veekogusse. Keskkonnaministeerium hindas vastavalt keskkonnaministri 26. märtsi 2002 määrusele nr 18 „Vee erikasutusloa ja ajutise vee erikasutusloa andmise, muutmise ja kehtetuks tunnistamise kord, loa taotlemiseks vajalike materjalide loetelu ja loa vormid“ (edaspidi *määrus*) esitatud andmeid.

Teate avalikustamine, otsuse eelnõu väljapanek ja seisukohtade ärakuulamine

Veeseaduse § 9¹ lg 1 kohaselt avaldab vee erikasutusloa andja vee erikasutusloa taotluse saamisest alates 21 päeva jooksul pärast vee erikasutusloa taotluse menetluse võtmist sellekohase teate veebiväljaandes Ametlikud Teadaanded. Teade vee erikasutusloa taotlemise kohta avalikustati 29.08.2017. Teade vee erikasutusloa ja otsuse eelnõu valmimisest avalikustati veebiväljaandes Ametlikud Teadaanded .....2017.

Kaalutlused loa andmisel

Elering AS on taotlenud vee erikasutusluba, et paigaldada Eesti ja Soome vahele gaasi ülekandetorustik.

Avamere toru paigaldamisel ja veekogu süvendamisel Eesti territoriaalvetes ja majandusvööndis teisaldatakse pinnast mahus 42 212 m³. Kõik süvendustööd leiavad aset randumiskoha lähedal kuni 10 m sügavuses vees. Kaeviku pikkus rannast kuni 10 m sügavuseni on 1846 m. Veekogu põhja täitmisele kuluv materjali maht enne toru paigaldust on 8254 m³. Sellest 116 m³ paigutatakse randumiskohta (kuni 10 m sügavuseni). Veekogu põhja täitmisel kuluv materjal peale toru paigaldust on 25 471 m³, kivimaterjali maht on 3 665 m³. Sellest kuni 10 m sügavuseni on tagasitäide mahus 22 746 m³, tagasitäide olemasoleva materjaliga mahus 21 806 m³ ja kiviga 940 m³. Merepõhja täitmisel kokku kivimaht 11 919 m³. Merepõhja tagasitäide olemasoleva materjaliga mahus 21 806 m³.

Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (*KeHJS*) § 6 lg 1 p 17 kohaselt on tahkete ainete uputamine alates ainete mahust 10 000 kuupmeetrit ja süvendamine alates pinnase mahust 10 000 kuupmeetrit olulise keskkonnamõjuga tegevus.

Keskkonnamõjude hindamise (edaspidi *KMH*) protseduur algatati Vabariigi Valitsuses 12.12.2013 koos hoonestusloa menetlusega. Keskkonnaministeerium kiitis *KMH* programmi heaks oma 15.07.2014 kirjaga nr 11-2/14/1093-9. Pöyry Finland OY ja Entec Eesti OÜ koostatud „Balticconnectori keskkonnamõjude hindamise aruanne“ kiideti heaks 19.04.2016 kirjaga nr 7-12/16/1946-7. Täiendavalt on Balticconnectori keskkonnamõjusid hinnatud LNG terminali teemaplaneeringu juurde OÜ E-Konsult poolt koostatud keskkonnamõju strateegilises hindamises ning Entec Eesti OÜ poolt koostatud Soome ja Eesti vahelise maagaasitorustiku ALT EST-2 trassivariandi nihutatud maaletulekukoht Pakrineemel keskkonnamõjude eksperthinnangus.

KMH aruande koostanud ekspertide hinnangul ilmnevad olulisemad keskkonnamõjud gaasitoru ehitamise ajal. Gaasitoru ehitusaegsetest negatiivsetest mõjudest olulisemad on mõjud merepõhjale, veekvaliteedile, merekeskkonnale, põhjataimestikule ja -loomastikule ning looduskaitsealadele.

Ehitusaegsed mõjud avamerel

Heljumi levikut Soome lahe avaosas (väljaspool Lahepere lahte) iseloomustab nõrkade tuulte puhul transport valdavalt piki lahte (süvakihis piki lahe sügavamat osa) ja piki nõlva kirde (ida) suunas. Sõltuvalt tuultest võib nimetatud voolamine intensiivistuda või pöörduda vastupidiseks. Iseloomulik on edela-kirde sihis väljavenitatud heljumipilv 4–5 päeva pärast tööde algust. Tugevate tuulte puhul levivad setted kaugemale, kuid hõljuvaine hajumine on tunduvalt suurem, mille tagajärjel on vee hägusus tööde piirkonna ümbruses väiksem (hägusus väheneb kiiremini).

Gaasitoru projekti alasse ei jää teadaolevalt ühtegi eriti olulist toitumisala, mis meelitaks ligi suurel hulgal linde või loomi. Avamere hägususe mõjud lindudele on tõenäoliselt sama väikesed kui kaladele, karpidele ja teistele väikestele loomadele, kellest nad toituvad, ning väga lokaalsed ja lühiajalised. Põhjaloostik hävitatakse peaaegu kogu gaasitoru all, kuid üldise hinnangu kohaselt ei kujuta gaasitoru endast olulist riski avamere pehme põhja loomastikukooslustele, mis hapniku vähesuse tõttu ei ole väga mitmekesised ja millel on hea taastumispotentsiaal.

Kalapopulatsioone mõjutavad eelkõige veealused plahvatused, mis põhjustavad käitumismuudatusi mitme kilomeetri raadiuses ja vigastuste ohtu mitmesaja meetri kaugusel lõhkamiskohtadest. Põhjaku mõjutavad merepõhja muutused, millel võib sõltuvalt kala liigist olla kaladele kas negatiivne või positiivne mõju. Projekti avamere piirkonnas ei leidu olulisi kalade kudemipiirkondi. Mõju kalastuspiirkondadele vähendab fakt, et mõju fookus on täiskasvanud kaladel.

Ehitusaegsed mõjud rannikualadel

Gaasitoru maaletulekukoht paikneb Pakri poolsaarel Lahepere lahes madalas merealas. Planeeritud tegevuse mõju põhjaloostikule on avamerega võrreldes suurem madalas Lahepere lahes. Taastumise kiirus sõltub ümbritsevatest keskkonnatingimustest, kuid reeglina võib see võtta 2–5 aastat. Üldine negatiivne mõju põhjaloostikule on ajutine ja piiratud ulatusega ning seega võib selle klassifitseerida mõõdukaks.

Balticconnectori gaasitorustiku ehitustööde mõju kohalikule kalastikule on mõõdukas ja avaldub peamiselt isendi tasandil, ega oma olulist mõju liigi kui terviku seisukohast. Ehitustöödega kaasneb müra, setete kontsentratsiooni tõus veesambas, merepõhja muutmine ning kalade toidubaasi muutumine. Ent populatsiooni tasemel on mõju pöörduv ja piirneb ehitustööde kestusega. Kalastikust tingitud ehitusaegsed mõjud kalapüügile hinnatakse mõõdukaks ning pöörduvaks.

Müra ja visuaalse häirimise mõju lindudele on otsene, negatiivne ja intensiivne, kuid lühikese kestuse tõttu hinnatakse see mõõdukaks. Suurimad riskid on võimalikud Pakri Natura 2000 alal, kus helirõhutase (SPL) on kõrgeim ehitusperioodil (gaasitoru paigaldamine ja süvendamine). Gaasitoru ehitusperioodil ei tohiks ületada mereimetajate akustilisi piirmäärasid Natura 2000 merekaitsealadel.

Balticconnectori gaasitoru trass läbib Pakri loodus- ja linnualasid. Trassi paiknemisega ei ole võimalik ilma leevendusmeetmeid rakendamata välistada ebasoodsa mõju riski elupaigale 1110 (mereveega üleujutatud liivamadalad). Tegemist ei ole esmatahtsa elupaigaga ning rakendatavad leevendusmeetmed vähendavad mõju ajutisele tasemele.

Kokkuvõtvalt leiti, et kavandatavate ehitustööde mõju Natura 2000 linnuala kaitse-eesmärgiks olevatele linnuliikidele on ajutine. Ajutise mõju vähendamiseks on vajalik rakendada leevendavaid meetmeid. Oluline on vältida ajutist häirivat mõju krüüslile, kelle Eestis ainus teadaolev pesitsemispaik asub Pakri neemel ALT EST 2 ala mõjuvööndis.

Tööde mõju jälgimiseks ning reguleerimiseks soovitati KMH aruande koostanud ekspertide poolt teha järgmist seiret:

1. veekvaliteedi seiret tuleb läbi viia tööde ajal ning ka aasta peale tööde lõppu. Seiratavad näitajad on hägusus, hapnik, toitained ja ohtlikud ained;
2. põhjaelustiku seiret tuleb läbi viia enne tööde algust, tööde ajal ning 3 aastat peale tööde lõppemist;
3. kalastiku seiret tuleb läbi viia tööde ajal või vahetult pärast tööde lõppu 3 aasta jooksul;
4. müra seiret tuleb läbi viia tööde ajal ning mõõtmisi tuleb teostada lõhkamistöde ja suuremahuliste süvendustööde ajal hüdrofoniga;
5. linnustiku seiret tuleb läbi viia tööde ajal või vahetult pärast tööde lõppu 3 aasta jooksul.

Keskkonnamõju hindamise aruande koostanud ekspertide hinnangul ei kaasne kavandatud tegevusega negatiivseid mõjusid, kui rakendatakse järgmisi leevendusmeetmeid:

- lõhkamistöodel kasutada hoiatushelisid;
- hoida ehitustööde ala laius alla 50 m;
- süvendi täiteks tuleb kasutada sama looduslikku materjali;
- Lahepere lahes tuleb torustiku rajamisega seotud merepõhjatööd teha võimalikult lühikese aja jooksul;
- kõige mürarikkamaid töid ei tohi teha lindude talvitusperioodil 1. oktoobrist kuni 31. jaanuarini;
- kasutada selliseid aluseid ja ehitusvõtteid, et vette paisatud setete hulk oleks võimalikult väike;
- intensiivseid lahesiseseid töid ei tohi teha kalade kudemisperioodil aprillist kuni juuli lõpuni;
- torukaeviku ülemise kihi tagasitäiteks kasutada terve elupaigatüübi ulatuses varasemalt samast piirkonnast eemaldatud setet. Kuntsliku substraati kasutada ei tohi;
- külmal perioodil (novembrist aprillini) tuleb vältida suurt liiklust ja mürarikkeid töid aulide ja merivartide olulisemate kogunemispaikade lähedal Pakri neemest põhjas ja poolsaare idarannikul;
- ehitusega seotud alustel on keelatud viibida krüüslite pesitsusala Pakri neemel (275 m raadiuses klindist) alates 15. aprillist kuni 1. augustini.

Taotluse rahuldamine ja loa tingimuste määramine

Keskkonnaministeerium teeb vee erikasutusloa andmise otsuse lähtudes taotluses esitatud informatsioonist, KMH aruannetest ja täiendavast ekspertarvamusest ning vee kasutamist ja kaitset sätestavatest õigusaktidest.

Tulenevalt eelnevast ja veeseaduse § 9 lg 5 alusel otsustan:

anda Elering AS (registrikood 11022625) vee erikasutusluba nr L.VV/330075 Eesti ja Soome vahelise merealuse gaasi ülekandetorustiku (Balticconnectori) paigaldamiseks.

Lähtudes veeseaduse § 9 lg 2 p-st 9 on taotleja kohustatud rakendama tööde keskkonnamõju vähendamiseks järgmist meetmeid:

- heljumit tekitavaid töid võib teha alates 16. juunist –14. aprillini;
- 15.aprillist – 15.juunini on lubatud puhastada ettevalmistatud kaevist setetest põhja- ja lääntuultega;
- lõhkamistöodel tuleb kasutada hoiatushelisid;
- mürarikkaid töid võib teha 1. veebruarist – 31. septembrini;
- ehitusega seotud alused võivad krüüslite pesitsusalal (Pakri neemel 275 m raadiuses klindist) viibida 2. augustist – 14. aprillini;
- ehitustööde ala laius ei tohi ületada 50 m;
- tööd tuleb peatada, kui heljumiseire kontsentratsioon $> 10 \text{ g/m}^2$ 700 m kaugusel tööde teostamiskohast.

Otsust on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul haldusakti teatavakstegemisest, esitades kaebuse Tallinna Halduskohtusse halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.

(allkirjastatud digitaalselt)

Andres Talijärv
kantsler

Saata: Elering AS